

MSSNDCLRCQ
Meessen De Clercq

JOSE MARIA SICILIA
The madness of seeing

11 september – 31 oktober 2015

2a Abdijstraat B 1000 Brussel
meessendeclercq.com

Voor zijn derde solotentoonstelling in de galerie toont José María Sicilia zijn meest recente werken. Het gaat om werken die voortvloeien uit de verdieping van zijn onderzoek naar sonogrammen, de omzetting van geluiden in vormen. « Het onzichtbare zichtbaar maken » is hier volledig van toepassing. Doorheen zijn artistieke praktijk heeft Sicilia het onzichtbare opgespoord, een esthetiek van het orgelpunt en de fluistering hanterend. Of het nu gaat om de cyclus *La Luz que se apaga*, de serie *Eclipses* – beiden in en op bijenwas – of zijn werken op papier en zelfs zijn werk in brons, zijn bevraging verenigt voortdurend, in een dubbele beweging, evenzeer het licht als de schaduw, het fijne spoor als de volle vorm, het zichtbare als het verborgene, de zang als het gefluister.

Voor *The madness of seeing* heeft de kunstenaar een serie werken gecreëerd waarin verschillende technieken worden verenigd, maar die allen voortspruiten uit de wil om geluiden in vorm om te zetten.

In de rechterzaal zijn de meerderheid van de geschilderde of op Japans papier gedrukte motieven voorstellingen van gestyliseerde vogelgezangen, waarbij de geborduurde elementen voortkomen uit de opgenomen geluiden van de borduurmachine zelf. Hier is wat men ziet het geluid geproduceerd om net dat te realiseren wat men ziet. Deze *mise en abyme*, de weergave van een vorm in dezelfde vorm, is ook vormelijk aanwezig gezien de permanente effecten van overlapping en verstrengeling en de motieven die het oog uitnodigen nog meer in het werk te duiken om er nieuwe subtiliteiten in te ontdekken. Dit meerlagig en veelzijdig karakter benadrukt het organische aspect van deze werken. Bepaalde zijn uitgepuurd, andere daarentegen zitten vol leven. De verstrengeling van vormen, lijnen, cijfers en punten komt duidelijk voort uit de notie van het netwerk, maar het netwerk zoals we het aantreffen in de natuur, gemaakt van lagen en vertakkingen, dichtnaaiingen en plooiën, knobbels en sterren. De vormen werden soms gewild, soms willekeurig verspreid en uitgedrukt. Bij het bekijken van deze werken ziet men de gebieden zich ontrollen die de kunstenaar lijkt te verkennen op zoek naar een plek. Vormen en kleuren verspreiden zich en bezetten het veld, ze vullen, overlappen en passen in elkaar. Men zou verbanden kunnen trekken met het denken ontwikkeld door Deleuze en Guattari in *Mille Plateaux* en de werken van Sicilia in dit idee van articulatie en territorialiteit.

De muzikaliteit die uitgaat van de werken is te danken aan een harmonie tussen dynamische kleuren en verweving van zijdedraden; tegenover bepaalde composities lijkt het of men een ochtendlijk zangconcert in het bos bijwoont. Zonder dat men de originele sonogrammen kan benoemen noch herkennen, beseft men de rijkdom en variatie in de gezangen die de kunstenaar gebruikt. Deze werken drukken zich uit zoals vogels die zich schuilhouden in de begroeiing en geluiden laten horen zonder zichtbaar te zijn. « *La fréquence des sons, leur intensité et leur timbre jouent un rôle primordial dans la reconnaissance du signal contenu dans le chant, tandis que la répétition et la puissance sonore servent à*

provoquer une réaction chez l'oiseau récepteur de ce signal » merkt een ornitholoog op, in een boek getiteld *Le Chant des oiseaux*. Is dit niet de situatie waarin de bezoeker zich bevindt? De kunstenaar stuurt uit, de kijker ontvangt?

In de linkerzaal zijn de motieven sterk uitvergrootte details. De omvang van de vormen suggereert eerder een alarmkreet dan een gezang. Voor deze serie gebruikte Sicilia industriële verf op metaal dat dienstdeed in de auto-industrie in de Verenigde Staten. Met de borduursels suggereerde de kunstenaar reeds een contrast door vogeltaal te koppelen aan het geluid van menselijke techniek (de borduurmachine), wat hij hier herhaalt. Bepaalde vormen doen denken aan het uitgepuurde van een Ellsworth Kelly ; men voelt dat de delen die wit bleven even belangrijk zijn als de geschilderde delen, dat de gewone vorm evenveel tot uiting komt als de benadrukte.

Een detail schilderen is het idee van het moment beklemtonen. Bij het bekijken van een detail begrijpt men dat men tegenover een nietig deeltje van iets veel groters staat. Het is niet toevallig dat de kunstenaar *El Instante* als algemene titel koos voor de werken in deze tentoonstelling. Net zoals het detail verdwijnt in het geheel, versmelt het moment zich in de duur. Ons denken verdwijnt voortdurend met het ogenblik dat onvermijdelijk voorbijgaat. Zoals Bachelard het stelt « *le temps est une réalité resserrée sur l'instant et suspendue entre deux néants* ». Tussen verleden en toekomst is het moment geïsoleerd. Het zijn de opgetelde momenten die tijdsduur creëren. De tijd bestaat uit voortdurende discontinuïteiten en het zijn deze discontinuïteiten die Sicilia interesseren.

Voor hem, « *le chant d'oiseau, c'est l'instant, seulement l'instant – pas le passé, pas le futur. Cet instant est une plénitude. On sait qu'on existe. Il nous donne à manger, et en même temps, il nous mange. C'est la conscience de notre solitude. Plus mort que la mort, c'est le chant de l'oiseau qui vient de disparaître. La durée du chant d'oiseau est faite d'instant sans durée. Cette durée, c'est la vie. Le chant d'oiseau immobilise le temps. Il exprime l'extase. Il nous rend l'unité perdue. Ce temps ne coule pas – il jaillit* ».

Op de eerste verdieping ontdekt de bezoeker op wol en kasjmier geborduurde werken die de tactiliteit en sensualiteit beklemtonen, karakteristiek voor zoveel werken van de kunstenaar (was, papier, brons, marmer, aardewerk). De borduursels zijn verfijnd en doen hier en daar denken aan rizomische structuren. Men bemerkt een uitzonderlijk nauwgezette zorg in deze vijf werken.

In de wunderkamer worden borduursels getoond, gerealiseerd op bladzijden uit een in 1910 gepubliceerde Franse uitgave van de sprookjes van Duizend-en-één-nacht. Gevonden in een boekantiquariaat in Parijs, heeft deze uitgave een heel mooie pagina-indeling waarmee de kunstenaar vrij speelt door overeenkomsten te creëren met zijn geborduurde constellaties. Sicilia voelde zich altijd al aangetrokken door oosterse beschavingen, en dit sprookje in het bijzonder heeft hem ook in het verleden reeds geïnspireerd voor zijn grafisch werk en kunstenaarsboeken.

Doorheen al deze werken die de ervaring van een moment uitzingen biedt Sicilia aan het publiek niet enkel een mooie gelegenheid om zich te bezinnen over de tijd die voorbijgaat, maar ook om werk te zien dat doordrongen is van vreugde ; wat niet zo vaak het geval is binnen de hedendaagse kunst.

José María SICILIA (b. 1954, Spain)

Zijn werk werd uitgebreid getoond in vele solo- en groepstentoonstellingen over de hele wereld. Solotentoonstellingen van zijn werk vonden plaats in het Museo Nacional de Arte Reina Sofía, Madrid (Spanje), Prefectural Art Museum, Nagasaki (Japan), Museo d'Arte Moderno, Buenos Aires (Argentinië), CAPC Bordeaux (Frankrijk) naast vele andere.

Groepstentoonstellingen in het Musée du Louvre, Parijs (Frankrijk), Museo Rufino Tamayo, Mexico D. F. (Mexico), The Queens Museum of Art, New York (USA), Fundacion Joan Miro, Barcelona (Spanje), Serpentine Gallery, London (UK), Sydney Biennial (Australië)... Zijn werk maakt deel uit van talrijke prestigieuze collecties over de hele wereld, waaronder het Museo Reina Sofía, Madrid (Spanje), Centre Georges Pompidou, Parijs (Frankrijk), Cincinnati Art Museum, Ohio (USA), Museum of Modern Art, New York (USA), Solomon R. Guggenheim Museum, New York (USA).